N°. 3543. 1858.

DE TIJD.

NOORD-HOLLANDSCHE COURANT.

Dieu et mon Droit.

Dit blad verschijnt te AMSTERDAM, Dagelijks, behalve des Zondags. Het abonnement voor 3 maanden is *f* 5.00; voor de buitensteden franko p. p. *f* 6.00.
Brieven, Gelden, enz. FRANKO te adresseeren aan „het Bureau van DE TIJD."

WOENSDAG 29 DECEMBER.

Advertentiën van *Zes* regels en daar beneden worden tegen *f* 1.00 geplaatst; meer dan *Zes* regels tegen 15 cents de regel. — Voor alle advertentien wordt bovendien 35 cents zegelregt betaald. Voor groote letters betaalt men naar de plaatsruimte meer.

AMSTERDAM, 28 December.

Ter gelegenheid der begrooting worden in de beide Kamers ten naastenbij alle quæstiën besproken, die, hoe dan ook, met de begrooting, zij het ook in de verste verte, in aanraking komen. De postregeling maakt een der aangelegenheden uit, die dan ter tafel komen. Te dien aanzien evenwel is er één punt, waarop, voor zoover het geheugen ons niet bedriegt, nooit de aandacht is gevestigd geworden. Dat is, de post in den winter zoodra de overtogt der rivieren eenigzins bemoeijelijkt wordt. Op dat stuk is de postdienst zoozeer verwaarloosd, dat wij daarbij ten naastenbij nog op de hoogte onzer voorouders staan, die voor hun brieven-vervoer zich bedienden van voetboden en trekschuiten. In veel stoffelijks heeft onze eeuw verbetering aangebragt, maar volstrekt geen voor den overtogt onzer brieven over de rivieren bij storm en ijsgang. Als de veerlui tegen den overtogt opzien, blijft de post rustig aan den wal liggen, tot dat het aan de schipperij behagen zal over te steken. Inmiddels zit het halve land in verlegenheid over het gemis van zijne korrespondentiën. En menigmaal gebeurt het, dat het Noordelijk deel van 't Rijk gedurende 24 en meer uren zonder eenig middel van aanraking blijft met het Zuider deel. De telegraaf moet men daarbij niet rekenen; want hij komt niet te hulp aan de korrespondentiën, die aan de veerhuizen onzer rivieren verwijlen. Het ongerief, dat daaruit voortvloeit, is zeer groot, te groot, dan dat men ten minste niet eene poging zou moeten doen, om het te voorkomen. Het spreekt evenwel van zelf, dat wij niet zullen voorstellen ons wakker veervolk aan den overtogt te wagen, als het begrijpt, dat die gevaarlijk is. Wij nemen aan, dat het nooit voor den overtogt terugdeinst zoo lang die mogelijk blijft. Maar als de schippers aan den wal blijven, dan is het nog geene verpligting, dat ook de postpaketten daar uitrusten. Waar staat het geschreven, dat een pakket niet over eene rivier kan, dan in den zak of in de hand van een man, die het overdraagt? Kan een pakket brieven de reis niet alleen maken? Ziedaar de vraag, waar het op aankomt. In onze eeuw van stoffelijken vooruitgang is dat eigenlijk geene vraag. De Amerikanen hebben er sinds lang op geantwoord. Nooit blijft een Amerikaansch brieven-pakket een oogenblik voor één hunner groote rivieren liggen. Is de gemeenschap van den eenen wal naar den anderen voor personen gestremd; voor het brieven-pakket is geen verhindering bekend. Dat gaat en moet altijd over de rivieren zonder oponthoud. En meesttijds is het middel even eenvoudig als onkostbaar. Soms wordt het vervoer-middel gevonden in twee palen van weerszijde aan de rivier geslagen en met elkander in vereeniging gebragt door touwen, waar langs de brievenpost van den eenen oever naar den anderen glijdt.

Men ziet er is niet veel meer dan een goeden wil en eenig overleg noodig om te bewerken, dat onze rivieren geen oponthoud aan den brievenpost bezorgen. Tegen de onkosten behoeft men altans niet op te zien, als men bedenkt, dat het Amerikaansch voertuig genoegzaam op alle onze rivieren is in toepassing te brengen, welligt de Moerdijk alleen uitgezonderd. Maar ook daar en elders kunnen andere middelen worden aangewend, als de Regering daarop hare aandacht vestigt, een onderzoek beveelt, en de zaak ernstig behartigt. In alle dergelijke quæstiën van stoffelijken aard kan men te regt beweeren, dat het woord onmogelijk nooit uit den mond van een minister van Financiën mag worden gehoord.

De Hooge Raad der Nederlanden heeft heden uitspraak gedaan in de zaak van den proc.-gen. bij het Hof in Zuid-Holland tegen een arrest van dat Hof, waarbij, met bevestiging van een vonnis der regtbank te 's Hage, de dagvaarding in zake E. Bobbs Cz., aangeklaagd van [illegible] tegen den predikant te Oever c. s. is nietig verklaard. De Raad heeft, overeenkomstig de konkluzie van den advokaat-generaal Römer, het arrest vernietigd en ten principale de zaak terug gewezen naar de regtbank te 's Hage om de zaak op de bestaande dagvaarding af te doen.

Naar men verneemt, is dezer dagen een persoon aangehouden, die bij de Nederlandsche bank alhier een wissel ter diskontering had aangeboden, en welke even als de daarbij gevoegde aanvrage tot diskontering gebleken valsch te zijn. De wissel was door eene bekende Rotterdamsche firma, en de aanvrage door een slager hier ter stede onderteekend, wien men echter, naar men zegt, niet heeft kunnen opsporen. (*H. en Eff.*)

Men meldt uit Groningen:

Sedert eenigen tijd is opgemerkt dat er vermoedelijk bedrog wordt gepleegd met raapolie. Thans verneemt men dat, dezer dagen een alhier wonende koopman de ontvangst geweigerd heeft van eenige aan hem gezondene vaten olie, ze onder protest heeft laten opslaan en verzoek heeft gedaan aan de bevoegde autoriteit tot aanwijzing van eene bewaarplaats en benoeming van deskundigen, ten einde bedoelde olie te onderzoeken. Er moeten reeds tot dat einde deskundigen zijn benoemd, waaronder een gunstig bekend hoogleeraar in de chemie.

De kommunikatie door middel van den telegraafkabel tusschen Goes en Middelburg is gestoord, ten gevolge van het wegzinken van een gedeelte van den veerdam van het veer het Sloe.

STATEN-GENERAAL.

EERSTE KAMER.

Zitting van Maandag 27 December.

In deze zitting zijn behandeld en aangenomen de volgende wetsontwerpen:

1°. dat tot vastelling der begrooting van uitgaven voor de algemeene landsdrukkerij, dienst 1859;

2°. dat tot regeling der ontvagsten en uitgaven van het pensioenfonds voor burgerlijke ambtenaren over 1859;

3°. dat tot goedkeuring van artikelen der overeenkomst met België tot wering van den nadruk;

4°. dat tot onteigening van perceelen ten behoeve van den aanleg eener straat in de gemeente 's Gravenhage;

5°. dat tot bekrachtiging van provinciale belastingen in Friesland;

6°. dat tot herziening der tabel bedoeld in art. 99 der wet van den 4den Julij 1850.

Over de wetsontwerpen, vermeld onder n°. 1, 3, 4 en 5, voerde niemand der leden het woord.

De minister van Financiën trad in eenige beschouwingen over den aard van het fonds, bedoeld in het wetsontwerp opgegeven onder n°. 2, waartoe hem enkele opmerkingen, voorkomende in het Verslag der Kommissie van Rapporteurs op die voordragt, aanleiding gaven.

Aan de breedvoerige beraadslagingen over het laatstbedoelde wetsontwerp namen deel de heeren: van Nispen van Pannerden, Tonckens, de Vos van Steenwijk, van Wessem en Cremers. De daarbij behandelde punten betroffen hoofdzakelijk de onderwerpen in het Verslag der Kommissie van Rapporteurs aangegeven, namelijk de quæstie der al of niet wenschelijkheid van de behandeling dier zaak op het tegenwoordig tijdstip en de spoedige afdoening daarvan, de meerdere of mindere noodzakelijkheid eener algemeene herziening der kieswet, en de verdeeling van het Rijk in groote of kleine kiesdistrikten.

De minister van Binnenlandsche Zaken heeft eerst de bedenkingen opgenomen in het verslag, en daarna die der sprekers wederlegd.

De vier eerstvermelde wetsontwerpen werden met eenparigheid van stemmen (34) aangenomen, het laatste met 27 tegen 7 stemmen.

Tegen hebben gestemd de heeren: Tonckens, Insinger, van Wessem, van Heeckeren van Wassenaer, van Nispen van Pannerden, d'Ablaing van Giessenburg en Borski.

Daarna heeft de Kamer zonder beraadslaging en met algemeene stemmen zich vereenigd met het voorstel der heeren Cost Jordens en de Vos van Steenwijk, tot aanvulling van art. 9 van het reglement van orde met de volgende bepaling:

„Het vaststellen van de voordragt der jaarlijksche begrooting van de huishoudelijke behoeften geschiedt door de Kamer, nadat de leden in de gelegenheid zijn gesteld van het ontwerp ter griffie kennis te nemen."

Vervolgens werden de overwegingen geopend over de begrooting van staatsuitgaven en middelen voor het dienstjaar 1859. Bij de algemeene beschouwingen voerden het woord de heeren van Beeck Vollenhoven, van Rijckevorsel, de Vos van Steenwijk, van Nispen van Pannerden en de Ministers van Financiën, van Binnenlandsche Zaken en van Marine, wordende daarbij door de onderscheidene sprekers gehandeld over de onderwerpen, welke in de inleiding van de verslagen der Kommissiën van Rapporteurs werden nagegaan.

Na de sluiting der algemeene behandeling werden achtereenvolgens zonder beraadslaging met algemeene stemmen aangenomen de hoofdstukken I (*Huis des Konings*) en II (*Hooge Kollegien van Staat en Kabinet des Konings.*)

Bij de behandeling van hoofdstuk III (*Departement van Buitenlandsche Zaken*) besprak de heer Regout in eene uitvoerige rede de wateraftappingen van de rivier de Maas.

De beraadslagingen over dit hoofdstuk zullen op heden avond ten 8 ure worden voortgezet.

'S GRAVENHAGE, 28 Dec. Z. K. H. de Prins van Oranje neemt bij voortduring aan de zittingen van den Raad van State deel.

MEPPEL, 25 Dec. Gisteren namiddag vond in de onmiddelijke nabijheid van Zwartsluis een zeer treurig voorval plaats; bij de aankomst aldaar van den Zwolschen beurtman van Amsterdam, werden de aan boord zijnde passagiers als naar gewoonte met een daartoe bestemd bootje afgehaald; dit bootje nu geraakte door den fellen wind zoodanig tegen het beurtschip dat de voorsteven daarvan bezweek en het bootje, met een zestal zich daarin bevindende personen, onmiddelijk zonk, met het treurig gevolg, dat twee personen er van verdronken, zijnde de een de schipper van het bootje, en de ander een jongeling, die bruidegom was, en zijne bruid, die dit ongeluk ook overkwam, is wel van den dood gered, doch verkeert door den schrik in bedenkelijken toestand.

ROERMOND, 25 Dec. Door verplaatsing van een rijksontvanger op een rijkskantoor nabij deze gemeente, die de zaken meer schijnt te behartigen en na te gaan dan zijn voorganger, heeft men onlangs ontdekt, dat een gedelegeerd ontvanger voor verscheidene gemeenten, gelden voor het patent verschuldigd, tegen kwitantie heeft ontvangen en in plaats daarvan in de daartoe bestemde kohieren te boeken, zich die gelden ten nadeele van 's rijks schatkist heeft toegeëindigd; zulk schijnt met een groot aantal patentpligtigen en gedurende een aantal jaren te zijn geschied. Men verneemt, dat die gedelegeerde ontvanger nu onmiddelijk door het bestuur der administratie is ontslagen en eene geregtelijke vervolging tegen hem is ingesteld. Tot die ontdekking heeft, zoo als men verder verneemt, de naauwkeurige behandeling van zaken van den in den loop van dit jaar hier benoemden kontroleur der direkte belastingen, de heer Sassen, veel bijgedragen. (*Amst. Ct.*)

Men leest in de Tweede Editie van de *Amst. Cour.*:

PARIJS, 28 Dec. De Keizer heeft de vroeger door hem aan graaf de Montalembert verleende gratie der tegen hem uitgesproken straf hernieuwd, en ook aan den heer Douniol, verantwoordelijke uitgever van *le Correspondant*, algeheele kwijtschelding van straf verleend.

De *Moniteur* meldt, dat den 15 te Canton het Chineesche toltarief is vastgesteld; bijna alle artikelen betalen 5 pCt.; van opium worden 30 taels per kist geheven.

MARSEILLE, 27 Dec. In de eerste dagen van Oktober bevonden baron Gros en lord Elgin zich met de keizerlijke Chineesche kommissarissen te Shanghae. Kanton was rustig. In den handel was weder eenige levendigheid gekomen. — Volgens berigt uit Shanghai van den 8n was lord Elgin de rivier Yantsekiang opgevaren met vijf schepen, waaronder twee kanonneerbooten. — De tijdingen uit Cochin-China luiden gunstiger; het aantal zieken verminderde. Er werden toebereidselen gemaakt om Hué aan te tasten.

WEENEN, 27 December. Heden zijn twee regementen naar Semlin afgezonden.

BELGRADO, 27 Dec. De Senaat heeft het jl. Vrijdag genomen besluit der Skuptschina, waarbij vorst Alexander Garageorgewitsch van de regering des lands vervallen is verklaard, vernietigd. De Skuptschina harerzijds zal bij de Porte aanzoek doen om vorst Milosch Obrenowitsch weder aan het hoofd van den Staat te plaatsen. De militairen hebben thans ook de zijde van

vorst Milosch gekozen, en eene deputatie is tot deze (*een 80jarigen grijsaard*) afgevaardigd.

BUITENLANDSCHE BERIGTEN.

FRANKRIJK.

PARIJS, 27 Dec. Volgens de *Patrie* zou het plan om inspekteurs voor de prefekturen te benoemen, ter verbetering der gebreken welke de centralizatie aankleven, voor het oogenblik ter zijde zijn gelegd.

— Men weet dat de heer Prost, een bekend spekulant, door de korrektioneele regtbank te Parijs onlangs tot drie jaren gevangenisstraf, 1000 franks geldboete en teruggave van 558,317 fr. 44 c. wegens schade en interesten, veroordeeld is, als hebbende door bedriegelijke en onwettige handelingen de aandeelhouders eener door hem bestuurde vennootschap benadeeld, terwijl ook de raad van toezigt der vennootschap door het strafvonnis getroffen werd. Deze uitspraak is thans door het hof van appèl te Parijs bekrachtigd, zoo veel den heer Prost betreft, maar het hof heeft geoordeeld dat de raad van toezigt geen deel aan de verkeerde handelingen heeft gehad noch daarvoor verantwoordelijk kan worden gesteld, en heeft hem alzoo vrijgesproken.

— De *Presse d'Orient*, een Franschgezind dagblad van Konstantinopel, zegt in haar Nommer van den 15n dezer: „Wij vernemen dat de Porte aan al hare buiten-'s lands werkzame agenten eene cirkulaire heeft gerigt betrekkelijk de inschrijving voor de onderneming der kanalizatie van Suez, welke in Europa opengesteld is geworden. Wij zijn niet in staat om de bewoordingen dier dépêche juist op te geven; doch wij meenen te weten, dat zij strekken moet om de Porte te vrijwaren van alle verantwoordelijkheid jegens de inschrijvers, welke hunne kapitalen aan den heer de Lesseps hebben toevertrouwd voor dat de door den Onderkoning van Egypte verleende koncessie door den Sultan bekrachtigd is."

— De jongste berigten uit de Philippijnsche eilanden, bij het Spaansche goevernement ontvangen en in het officieele dagblad van Madrid medegedeeld, melden, dat vijf Spaansche vaartuigen van Manilla waren vertrokken om aan de expeditie in Cochin-China nieuwe troepen en krijgsbehoeften toe te voeren. Men hoopte alzoo dat die krijgstogt nu met meer kracht zou kunnen worden doorgezet.

— Men leest in een korrespondentie van den *Nord*: „Een paar dagen geleden meldde ik u, dat er onderhandelingen werden gevoerd wegens een buitengewone bijeenroeping der konferentie. Dat besluit is hoofdzakelijk genomen door Engeland, Oostenrijk en Turkije, die vreezen dat het organiek reglement, door de gevolmagtigden opgesteld, niet voldoende zij om het gezag der Porte in de Donau-vorstendommen te waarborgen. Er is ten aanzien van dat onderwerp nog geen besluit genomen, maar de meerderheid der belanghebbende mogendheden schijnt het verzoek van Engeland, Oostenrijk en Turkije niet gunstig op te nemen. 't Is alzoo waarschijnlijk dat de bestaande bezwaren op nieuw te Konstantinopel zullen worden geregeld, door de vertegenwoordigers der mogendheden onderteekenaren van het Parijsche verdrag.

„De diplomatie verontrust zich over de ernstige maatregelen, welke de nationale vergadering in Servië heeft genomen, die niet van een aard zijn om de beweging in de andere Christen provinciën van Turkije te doen bedaren.

„Hoe meer men het nieuwe jaar nadert te meer schijnen de gebeurtenissen zoowel in 't Oosten, als in Italië belangrijker te worden. De wapeningen in het koningrijk Napels bewijzen, dat men daar een krizis verwacht, welke vreeselijke gevolgen voor de Bourbonsche dynastie te Napels zou kunnen hebben. Ge weet dat ik niet tot de zulken behoor, die omtrent Europa's tegenwoordigen toestand zeer gerust zijn. Mijn vrees steunt op positieve feiten, die ter mijner kennis zijn gekomen. Ik volhard daarom ook in mijne overtuiging, zonder mij te storen aan sommiger berekeningen en vermeende behendigheid, waarmede men zich-zelven tracht te verblinden."

— Ten aanzien van Ruslands interventie in Hongarije ten jare 1848 leest men merkwaardige bijzonderheden in de *Gazette de Liége*, ontleend aan een Oostenrijksche korrespondentie. Die gebeurtenis is steeds in een soort van geheimzinnigen sluijer gehuld geweest, intusschen zou uit die korrespondentie blijken, dat Ruslands interventie door het Oostenrijksche goevernement niet verzocht is geworden, maar dat Rusland op eigen gezag heeft gehandeld ten einde de propaganda, waarmede Bem en Dembinski aan het hoofd der Poolsche legioenen Ruslands bezittingen in Polen bedreigde te vernietigen. Oostenrijks *ondankbaarheid* jegens Rusland, waarover men algemeen zeer verwonderd is geweest, zou hierdoor verklaard worden.

Onder die bijzonderheden komt voor, dat den 21n Febr. 1849 het Peterburgsche kabinet een manifest uitvaardigde, waarbij de Tzar verklaarde, dat op aanzoek der overheden van de steden Hermannstad en Kronstadt in Transylvanië, aan generaal Luders bevel was gegeven om die steden te beschermen zoodra het Oostenrijksche goevernement dit verzocht, en zonder dat de Tzar zich op eenigerlei wijze in Oostenrijks binnenlandsche zaken zou mengen.

Dit manifest verwonderde het meest de overheden dier beide steden, en te Weenen werd dat stuk niet eerder bekend dan lang na den Russischen inval in Transylvanië.

Oostenrijks reklamatiën te gemoet ziende beweerde de *Invalide Russe*, dat de veldmaarschalk Farsman en de generaal-majoor Schuster dat verzoek tot generaal Luders hadden gerigt.

Maar den 3n Maart 1849 verklaarde de Oostenrijksche minister Kraus, dat de Russische inval in Transylvanië een bejammerenswaardige ramp was geweest en tegen den wil van het Oostenrijksche goevernement was geschied en zonder eenige voorafgaande waarschuwing; welke verklaring door het Russische goevernement nooit is gelogenstraft geworden.

— De geweermaker Devisme heeft, op bestelling van twee reeders te Hâvre een walvischvaarder met de door hem uitgevondene buksen en de daarbij behoorende platte kogels voorzien. De leeuwenjager Gérard bezigde met goed gevolg dat wapen tegen den koning des wouds. Nu wil men er gebruik van maken, maar natuurlijk van zwaarder kaliber, tegen den koning der zee.

ENGELAND.

LONDEN, 27 Dec. Eenige dagen geleden heeft de heer Bright te New-Castle een konferentie gehouden met de besturende kommissie der hervormings Unie in het Noorden, ten einde over de in de tegenwoordige omstandigheden te houden gedragslijn te raadplegen. Ten aanzien van het voorstel, 'twelk de heer Bright aan het Parlement wil voorleggen, heeft hij de volgende punten aangewezen, waarbij hij tot hiertoe zijn besluit bepaald heeft: 10 £ huur, om in de vlekken het kiesregt te bezitten; een korter duur der Parlementen; de geheime stemming, en eene nieuwe verdeeling der kiesdistrikten, welke aan de groote steden meer vertegenwoordigers geven.

Door de leden dier kommissie zijn aan den heer Bright verscheidene voorstellen gedaan, ten einde eenheid in het kiesregt der vlekken en der graafschappen te brengen, en, mogt een huur van 10 £. in de graafschappen de bazis van het kiesregt worden, een middel aan te wenden om de onderhuurders in de vlekken en een groot deel der arbeidslieden in de graafschappen daaraan toe te voegen.

De heer Bright zeide, dat men op logiesche wijze tegen de algemeene stemming niets kon opwerpen, maar dat voor het oogenblik de op te lossen vraag was: welk het beste plan in den tegenwoordigen toestand is, om met eenige kans van slagen aan het parlement te kunnen worden voorgesteld. Hij zeide verder, dat hij aan geen bijzonder plan gehecht was en de bedoelingen der vereenigingen wenschte te kennen, zoolas die der „Unie ter hervorming van het Noorden", welke groote volks fraktiën vertegenwoordigen.

De kommissie der hervormingsunie zeide, dat, hoewel haar eigen programma volgende, zij evenwel genegen was des heeren Brights pogingen, om door het Lagerhuis een grooten maatregel van hervorming te doen aannemen, in alle opzigten te ondersteunen.

— Te Leith vergaderden Donderdag jl. in Viktoria-Hall 3000 hervormingsvrienden, meestal werklieden. Men was er algemeen van meening, dat een parlementshervorming allernoodzakelijkst was; dat het stemregt uitgebreider en de Parlementen van korter duur moesten zijn.

Te Bolton deed een fabriekant M. Hodson op een hervormings-*meeting* het voorstel, dat men voorshands zou verklaren genoegen te nemen met elken maatregel, dien de hervormingsvrienden aan het Parlement zouden voorstellen. Een arbeider daarentegen wilde, dat de meeting niets minder dan het *Manhood-suffrage* (het stemregt voor ieder meerderjarig en onberispelijk man) aannam. Dit amendement werd met algemeene stemmen aangenomen.

— Bij gelegenheid eener *meeting* zeide mr. Reede over scheepsbouwkunst sprekende: „De lords der admiraliteit leiden aan een zonderlinge *Idiosynkrasie*. Der Britsche pers, het Britsche publiek en den bewoners van zwakkere zeestaten, van wie niets te vreezen is, weigeren zij dagelijks datgene bekend te maken en te laten zien wat zij aan Fransche, Russische en Amerikaansche officieren gaarne toonen. Men ziet Russische officieren ongestoord onze scheepswerven doorwandelen, terwijl aan Braziliaansche officieren geen verlof wordt gegeven om een schip te zien afloopen en slechts Engelschen, vergezeld van een policieagent, daarbij tegenwoordig mogen zijn."

W. Scott Russell, een bekend scheepsbouwmeester die aan deze diskussie deel nam, bevestigde mr. Reedes woorden en voegde er aan toe: „Op bevel van de vorige admiraliteit werd door een kommissie een memorie opgesteld over de beginselen, volgens welke Engelands toekomstige vloot gebouwd moest worden. Ik, en andere mijner beroepsgenooten wendden alle pogingen aan om een exemplaar van dat werk te verkrijgen — vruchteloos. Eindelijk kregen wij er een — dat ons van het vasteland werd gezonden."

— In Ierland wordt het geregtelijk onderzoek voortgezet in zake der lieden, die van deelneming aan eene verbodene vereeniging, genaamd de Phoenix-klub, verdacht gehouden worden. Men heeft niet vernomen dat er in den laatsten tijd nog meer personen deswege gevat zijn; maar uit onderscheidene deelen van het eiland wordt gemeld, dat sommige lieden zich heimelijk uit de voeten gemaakt hebben, vermoedelijk uit vrees dat de uitkomst van het geregtelijk onderzoek voor hen bezwarend zou zijn. Zekere Sullivan, wiens aanwijzingen de overheid op het spoor der zamenzweering hebben gebragt, en wiens getuigenissen van elders bevestiging schijnen te ontvangen heeft verklaard, dat de leden der Phoenix-klub eenen eed aflegden, die ongeveer aldus luidde: „Ik zweer plegtig, dat ik met alle magt zal trachten het Britsche goevernement omver te werpen; dat ik aan ieder buitenlandsch leger, hetwelk met dat doel hier te lande mogt komen, bijstand zal verleenen en mij er zal aansluiten, en dat ik de bevelen dergenen, die in dit genootschap over mij zijn gesteld, zal uitvoeren zoo goed ik kan." Uit het geregtelijk onderzoek is reeds gebleken, dat de Phoenixklub niet met de geheime vereeniging der Riband-lieden in verband staat; deze voeren oorlog tegen de hoogere klassen der burgermaatschappij; gene rigtte hare pogingen tegen het goevernement.

— De heer Mombray Morris, administrateur van den *Times*, verscheen gisteren voor de regtbank als klager tegen een zekeren Capron, die hem herhaaldelijk op straat had aangevallen en met een dolk geslagen. De aanleiding hiertoe schijnt geweest te zijn een te gemeenzamen omgang van genoemden heer met mrs Capron, zijn echtgenoote, 'tgeen haar man ijverzuchtig maakte. Overigens blijkt uit de brieven van zijne vrouw, dat Capron een zeer ruw mensch is, en zij reeds sinds jaren van hem wilde scheiden. Zij is thans krankzinnig. Capron is tot 21 dagen gevangenschap en 50 £ boete veroordeeld, en moet tot borg, dat hij voortaan rustig zal zijn, 1500 £ deponeeren.

— De *Times* herroept een beschuldiging tegen het huis Overend en Guesney gerigt, als zoude dat huis valsche *Warrants* hebben uitgegeven en zegt, dat er bewijzen van het tegendeel voorhanden zijn. Hare verdere beschuldigingen tegen dat huis houdt het blad staande; doch deze zijn van mindere beteekenis.

— Vier weken geleden spraken de bladen van het oprigten eener Maatschappij voor het bouwen van een nieuw glazen paleis. Zooals gezegd werd, was de grond daarvoor reeds gekocht en alles was voorhanden — behalve geld. Dat berigt zweemde zoo zeer naar zwendelarij dat het niet der moeite waard scheen er verder op te letten. Het denkbeeld om een nieuw glazen paleis in de nabijheid van Londen te bouwen, terwijl de aktiën van het bestaande bijna geen waarde hebben, was waarlijk te ongerijmd. Doch vreemder klinken de gronden, die men daarvoor te berde brengt. Men beweerde dat het bestaande paleis te ver in het zuiden liggende het den bewoners van het noorden der stad te veel tijd kostte om derwaarts te gaan, en men van iemand die van Edimburg komt niet kan vergen naar Sydenham te rijden. Nu is Sydenham slechts 6 en Edimburg 400 mijlen van Londen gelegen! Desniettemin en ondanks al het ongerijmde dezer nieuwe onderneming schijnen er toch kapitalisten gevonden te zijn, die er deel aan nemen en het is een feit, dat er bereids een aanzienlijke som voorhanden is. Zelfs is dezer dagen in een kleine vergadering, voorgesteld, ook dit gebouw geheel van glas en ijzer te bouwen, maar zonder *transept*, en in de plaats daarvan een koepelvormige dom, met lange zijvleugels en half boogvormige zuilengangen; bovendien een toneelzaal voor 10000 personen, waarin ook wetenschappelijke voorlezingen zouden gehouden worden, en een uitgebreid park. — Wie met den toestand bekend is acht deze onderneming onuitvoerbaar, en kan, zoo als gezegd is, aan niets anders dan aan zwendelarij denken.

— Tegen den apotheker te Bradford, door wiens bediende, zooals men zich zal herinneren, eenigen tijd geleden, in plaats van fijne gips, rattenkruid aan een fabriekant van suikerwerken was gegeven, is een regtsgeding aangevangen, op grond van aan een onmondig jongeling zijnen winkel te hebben toevertrouwd; dat regtsgeding is nu ten einde geloopen, en de apotheker tegen alle verwachting, vrijgesproken, en wel op de volgende gronden: De apotheker was bedlegerig en de knaap paste den winkel op; iemand kwam om 12 pond gipspoeder; de knaap gaf zijn meester hiervan kennis, en deze, eene vergissing vreezende, liet verzoeken dat men na verloop van een uur zou terug komen, als wanneer hij in staat zou zijn zelf te bedienen. Maar de persoon heeft haast en eischt het gevraagde dadelijk. Nu belast de apotheker den knaap uit een ton links in den winkel staande, de begeerde 12 pond gipspoeder te nemen. De knaap kiest bij vergissing een anderen ton, en tengevolge dier vergissing stierven 20 menschen. De be-

…digiging luidde: wegens strafbare nalatigheid, die anderen onheil berokkende. De jury verklaarde zich voor het niet-schuldig. Dit oordeel is moeijelijk te be…pen. Een greintje meer voorzigtigheid, of liever als …n wil, minder nalatigheid; een nadrukkelijke ver…ning aan den leerknaap, geen anderen ton dan die de linker hoek te nemen; of — wat inderdaad niet … bezwaarlijk zou zijn geweest — zich het poeder aan … bed te laten brengen, alvorens het aan den kooper … hand te stellen — en de vreeselijke ramp was voor…men geweest.

— Men leest in de bladen het volgende: Voor de Jury … Reading, stond Mary Newel te regt, die uit gebrek en …hoop haar onecht kind om 't leven had gebragt, …lliam Francis, die als getuige werd gehoord, bekende …r verleider te zijn geweest en verklaarde, dat hij … arme schepsel, 't welk met haar kind aan de borst …t mijlen ver was gegaan, niet alleen huisvesting, maar …s de geringste aalmoes had geweigerd. Mary werd … dood veroordeeld en Francis ging naar het spoor…gstation om naar Wallingford te vertrekken, waar … zich sedert de inhechtenisneming der kindermoord…r gevestigd had. Hij had plaats genomen en wachtte …n trein. Maar de volksmenigte versperde de geslotene …uren van het station en joeg hem op de straat, waar … door eenige knapen de eerste handtastelijke bewij…n van algemeenen afschuw ontving.

„Hij moet duiken!" riep een stem, en dadelijk grepen …r eenige ruwe vuisten, die hem door het slijk naar … nabij gelegen paardenwed sleepten. Aan den kant … van gekomen, ontving hij een schop, welke …n meende dat hem in 't water zou hebben doen …rten. Doch hij bleef op den kant liggen. Toen greep …n forsche kerel hem bij den kraag en slingerde hem … het wedde; maar Francis waadde door het water en …de hijgend naar het westelijk deel der stad. Doch …oedig waren zijn meedooglooze vervolgers hem op de …elen en wilden hem nogmaals in het water werpen; …och daar in de nabijheid noch stilstaand noch stroomend …ater was, stieten zij hem in een stinksloot, waarin hij … aan den hals zonk en men hem een kwartieruurs blijven …et. Toen lieten zij hem loopen om hem op nieuw te …chtervolgen, en Francis kwam half naakt in 't midden …er stad, waar eenige heeren hem eindelijk in hunne …escherming namen en aan de policie overgaven. Niet …erder dan den volgenden dag gelukte het aan de over…heid hem langs een omweg en onder bedekking eener …terke magt uit de stad te zenden.

— De berigten uit Kalkutta van 22 November mel…len, dat het aantal grondeigenaren in Oude, die de hun … de proklamatie der Koningin aangeboden amnestie …annemen, steeds toeneemt.

NIEUWSTIJDINGEN, BETREFFENDE INTRESTBETALINGEN, UITLOTINGEN, GELDLEENINGEN, ENZ.

PRIJZEN VAN COUPONS EN LOSBARE OBLIGATIEN.

Metalliek . .	*f* 29,95	à —	Pruissische . *f*	34⅝	à —
Napelsche . .	„ —,—	„ —	Spaansche . . „	2,42½	„ —
…v. in £ . .	„ 11,65	„ —	Hamb. Russ. „	34¼	„ —
…ge Russen	„ 11,65	„ —	Russ. in Z. R. „	35¼	„ —
…ansche . . „	55½	„ —	Polen „ P. R. „	—	„ —
Belgische . . „	55⅞	„ —	„ „ Fl. „	27¼	„

Nation. Met. *f* 30.17½.

SPECIE-COURS.

GOUDEN SPECIËN.

Stukken à *f* 10 per Stuk	*f* 9,65 à 9,75
Oude Gerande Dukaten	„ 5,50 „ 5,60
Wigtige Souvereinen	„ 11,65 „ 11,75
„ — Pistolen	„ 9,50 „ 9,60
Stukken van 20 Franks	„ 9,25 „ 9,35
Baren Goud en Speciën à *f* 1442,60 per Ned. ℔ fijn	10 à 11 pc.

ZILVEREN SPECIËN.

Piasters . . . . per Stuk	*f* 2,55 à 2,60
Stukken van 5 Franks	„ 2,33 „ 2,36
Brabandsche Kroonen	„ 2,65 „ 2,70
Fransche	*f* 2,70 *f* 2,75
Pruissische Daalders	„ 1,74 „ 1,77
Zilver 1000 à 980	„ —,— „ —,—
„ 900 „ 700	*f* 104,20 à 105,—

Wisselkoers.

2/m. Parijs	*f* 55⁷⁄₁₆	2/m. Livorno	*f* 39⅛
Zigt „	„ 55¹⁵⁄₁₆	„ Napels	„ 79
2/m. Bordeaux	„ 55⅛	3/m. Petersburg . .	„ 1,76
½/m. „	„ 55½	6/w. Weenen . . .	„ 112¾
3/m. Madrid	„ 238	„ Augsburg . . .	„ 35½
„ Cadix	„ 240	„ Frankfort . . .	„ 99
„ Sevilia	„ 237	2/m. Hamburg . . .	„ 35
„ Bilbao	„ 237	Zigt „	„ 35³⁄₁₆
„ Lissabon	„ 41	2/m. Londen	„ 11.67½
„ Porto	„ 41	Zigt „	„ 11.75
2/m. Genua	„ 45¾	Rotterdam	„ ⅛

BUITENLANDSCHE BEURZEN.

ANTWERPEN, 27 Dec. België 2½ pc. 57.12½ g; 4½ pc. 99.62½; Metal. 81.62½; Nation. 82.75; Spanje 1½ pc 30.25; 3 pc. 42.50.

PARIJS, 27 Dec. Rente kont. 4½ pc. 96.50, op tijd 3 pc. 73.05; Credit mobilier 975; Fr.-Oost. Spoorw. 637; Spanje 1½ pc. —; 3 pc. 43¼; Rom. Leening —.

MADRID, 23 Dec. Spanje 3 pc. 44.—; 1½ pc. 31.40.

WEENEN, 27 Dec. Met. 5 pc. 84.80; Nat. 86.—; Bank-Aktiën 1002.—; Noord-Bahn akt. 179; Credit Anst. 246; O.-Fr. Spoorw. akt. 255; Lomb. Venetiaans. 121.—; Nieuwe 113.—; Wissel op Londen 3/m. 10.19; Goud 1¼; Zilver —.

BERLIJN, 27 Dec. Stieglitz 5de serie 105⅜; 6de id. 109⅜; Rusland 5 pc. 111¼; Pruiss. Staats. 4½ pc. 100¾; Diskonto 4.

HAMBURG, 27 Dec. Mexikanen 4⅜, Spanje 3 pc. 39⅞; 1½ pc. 29, Rusland 5 pc. 106¾, 4½ pc. —, Vereinsbank 98¼, Noord-Duits. bank 85, Wissel op Londen 3/m. —.—; Amsterd. —.—, Diskonto 1¾.

FRANKFORT, 27 Dec. Metalliek 5 pc. 81, Spanje 3 pc. 42⅛; 1½ pc. 30½, Wissel op Londen 117¼, Weenen 120⅛, Parijs —, Amsterd. —, Diskonto 4.

PRIJS-COURANT DER EFFEKTEN.

		27 DEC.		4½ u.	gebl.
Amsterdam, Thesaurie .	5 pCt.	106⅞	„		
Nederl. Bank	4 „		„		
Nederl., Werkel. Schuld à	2½ pCt.	64⅝	„	64¹¹⁄₁₆	
Dito Dito	3 „	76¹³⁄₁₆	„	76⅞	
Dito Dito	4 „	99	„	99⅛	99
Amortisatie-Syndikaat .	3½ „		„		
Aand. Handel-Maatsch.	„	142⅞	„	143	142⅞
Oost-Ind. Leening . .	4 „	98⁹⁄₁₆	„		
Aand. Holl. Spoorweg	. .		„		
Leening idem .	4½ „		„		
Aand. Rijn-Spoorweg . .	4½ „	101	„	101⅛	
Maatschappij van Weld. .	4 „		„		
België, Cert. Adm. B. Bk.	2½ „		„		
Dito *Rothschild* . . .	2½ „	54	„		
Frankrijk, Certifikaten .	3 „		„		
Spanje, Obligatiën . .	1½ „	30¾	„	30⅞	30¹³⁄₁₆
Dito	3 „	46½	„		
Dito Binnenlandsche .	3 „	42¼	„		
Amortisable Schuld	. .		„		
Bewijzen Coupon . . .	.	6⅜	„		
Crediet Instel. bij *Prost* & *C°*.	.	102½	„	103	
Portugal, Obligatiën . .	3 „	47⅜	„	47⁷⁄₁₆	
Dito 1856	3 „	46	„		
Uitgestelde			„		
Rusl., Obl. bij *Hope en C°*.	5 „	106⅝	„		
Dito bij idem 1828/1829	5 „	104¼	„		
Cert. bij idem 1831/1833	5 „		„		
Dito bij idem 1840 . .	4 „	87¹⁄₁₆	„	87¼	87¹⁄₁₆
Dito bij *Stieglitz* . . .	4 „	87	„		
Dito Nieuwe	4 „		„		
Dito 5de Serie	5 „		„		
Dito 1855, 6de Serie .	5 „	102¹¹⁄₁₆	„	102¾	
Dito Adm. te Hamburg .	5 „		„		
Dito dito te Londen .	5 „		„		
Dito dito dito .	4½ „		„		
Inschrijv. in Assignatiën	6 „		„		
Certifikaten van dito .	6 „		„		
Spoorweg Aktiën . . .	5 „	80¾	„		
Polen, Aand. 1835, fl. 500		158¾	„	159	
Obligatiën	4 pCt.	83	„	83⅛	83
Pruissen, Oblig.	4½ „		„		
Aandeelen 1854 . . .	3½ „		„		
Oostenrijk, Obl. bij *Goll en C*.	5 „		„		
Dito dito	4 „		„		
Dito Metalliek	5 „	77⁷⁄₁₆	„	77⅝	77½
Dito Rente Amsterdam	5 „	86½	„	86⅝	
Dito Nationale 1854 .	5 „	78½	„	78⅝	78½
Dito dito	2½ „	39½	„	39⅜	
Weener Bankaktiën . .	*f*	1155	„		
Dito Aand. fl. 250, 1839 .	„		„		
Dito dito „ 250, 1854	4 pCt.	339	„		
Beijeren, Spoorweg Aandeelen			„		
Napels, Cert. bij *L en B*.	5 „		„		
Dito bij *Rotschild* . .	5 „		„		
Denemarken, Obl. te Lond.	5 „		„		
Dito	3 „		„		
Braz. Geldl. 1824 v. £ 100	5 „		„		
Dito 1839 van £ 100 .	5 „		„		
Dito 1843 „ „ 100 .	5 „		„		
Dito 1852	4½ „		„		
Dito 1858	4½ „	93	„		
Sardinië	5 „		„		
Peru, Geldl. 1854 . .	4½ „		„		
Dito te Parijs	„		„		
Ecuador, Oblig. 1855 .	1 „	16⅛	„	17	
Venezuela, dito 6 pCt. thans	5 „	41¼	„	41⅝	31½
Dito Uitgestelde . .	2½ „	15⅝	„	15¹¹⁄₁₆	
Grenada, Obligatiën . .	3½ „	20¹⁄₁₆	„	20⅛	
Dito Uitgestelde . .		5¾	„		
Mexiko, dito	3 „	18⁷⁄₁₆	„	18⁹⁄₁₆	18½
Nrd-Amer. Ph. *Hope en C.*, Lr. A	*f*		„		
Dito dito Lr. B	„		„		
Dito bij *Rothschild* .	6 pCt.		„		
Amerik. Bank-Aktiën . .	.		„		
Illinois Spoorw. Aandeelen			„		
Dito Oblig. Constr. Bons.	7 pCt.	85¼	„		
Louisiana	5 „		„		
Grieken, Obl. Geldl. 1825	5 „	3⁷⁄₁₆	„		

Handel-Maatschappij kontant —; dito Leening 1858 4 pCt. —; Russische Spoorweg doorgef. 247¼, 248; Hypotheek 4½ pCt. —; Fr.-Oost. Spoorw.-Oblig. bij Hope 3 pCt. —.

In de Binnenlandsche fondsen was de variatie van niet veel belang. Van Buitenlandsche zijn Oostenrijksche flauwer gebleven, de overige waren nagenoeg onveranderd, 1½ pCt. Spanje iets aangenamer.

Koers van het Geld: Beleening 3 pCt., Prolongatie 2½ à 3 pCt., Diskonto 3 pCt.

HANDELSBERIGTEN.

GRAANMARKT.

AMSTERDAM, 24 Dec.

Tarwe in een doen: 134 ℔ witb. Poolsche *f* 337; 132, 133 ℔ b. dito *f* 322, 323; 134 ℔ n. Meckleab. *f* 285.

Rogge nagenoeg onveranderd: 124 ℔ Galatz *f* 185 partij; 117 ℔ Petersb. *f* 170.

Garst als voren: 103 ℔ n. Zweedsche *f* 182.

Haver onveranderd: 82 ℔ fijne *f* 135.

Boekweit zonder handel.

Op 9 vaten Olie te leveren: dadelijk 77; in April ek. 78 £. *Raapolie* op 6/w. *f* 44; Vliegend *f* 42¾ a 3; 1° Mei ek. *f* 42½ a ¾. *Lijnolie* op 6/w. *f* 31; Vliegend *f* 29¾; 1°. Maart ek. *f* 30 a ¼; April *f* 30½; Mei *f* 30¾. *Hennepolie* op 6/w. *f* 35¼; Vliegend *f* 34. *Raapkoeken* de 1000 stuks *f* 95 a 100; *Lijnkoeken* de 100 st. *f* 11½ a 14½.

SCHIEDAM, 23 Dec. Rogge. Verkocht: 144/2 ℔ Archangel *f* 178 6/w.; 149/2 ℔ Fransche *f* 186 6/w. — Gerst: 133/2 ℔ Zweedsche *f* 176 6/w., *f* 177 3/m. — Moutwijn *f* 13,—; Jenever *f* 18,50; Amst. Proef *f* 19,75 per Ned. vat zonder fust zonder de belasting. Spoeling *f* 2,10 per ketel.

SCHEEPSTIJDINGEN.

BINNENGEKOMEN:

TEXEL, 26 Dec. Dijkstra, Drie Zusters, Londen.
HELVOET, 27 Dec. Earl of Auckland (st.), Londen.
BROUWERSHAVEN, 27 Dec. Christensen, August, Taganrog n. Rott.

BOEKBEOORDEELING.

GODVRUCHTIGE OVERWEGINGEN EN GEBEDEN *van den Eerwaarden Thomas van Kempen, uit het Latijn vertaald door P. van der Ploeg, Pr. 's Grav., J. en H. van Langenhuysen*, 1858.

Regelde zich de spoed, waarmeê een nieuw verschenen werk wordt aangekondigd, steeds naar de waarde, die er de beoordeelaar aan toeschrijft — dan zouden wij, voorwaar, niet weten wat ter onzer verontschuldiging aan te voeren wegends de tot heden verschoven behandeling van een der kernigste en keurigste boekjens, die de nederlandsche pers in den loop van het nu bijna verstreken jaar heeft opgeleverd. Van der Ploeg vertaalt Thomas a Kempis: wie wordt niet getroffen door de rustige harmonie dezer welkome tijding! Prof. Beelen heeft op voortreflijke wijze, in zijne vertaling van St Alphonsus' „Bezoeken", bewezen dat de rijkste geleerdheid en het scherpst vernuft geene beletselen zijn om met een hart vol liefde voor den troon van het H. Sakrament te verwijlen en in smijdig Nederlandsch de gemoedsbewegingen uit te spreken, die daar oprijzen; Prof. David heeft in zijn kalmen, zuiveren, met den stempel der eenvoudigste volkomenheid gemerkten stijl, Thomas van Kempen nogmaals Nederlandsch doen spreken, en met nieuwe heldere olie de zacht stralende Godslamp gevuld, die men de „Vier Boeken der Navolging" noemt: maar naast deze beiden — zijn ze wel talrijk de nederlandsche schrijvers, die, met gelijk, onvoelbaar meesterschap over de gulden vormen onzer moedertaal, bij even groote warmte der Godsvrucht en der broederlijke liefde, de tegenwoordige taak van den warmondschen Hoogleeraar hadden kunnen opvatten? — O, wij danken hem, dat hij, juist hij, zijne uitnemende gave als eene leerlinge heeft willen doen nederzitten op de zetelplint van onzen, vóor alles goeden, kanunnik-boekschrijver van het St-Agnietenberg-klooster, om er zich de geheimenissen der liefde Gods te hooren influisteren. Het is ook van zijn boek, dat we geneigd zijn met Thomas te zeggen (1): „Gezegend zij de hand des schrijvers en gezegend de vingeren met zoodanig werk onledig: want heilige boeken zijn de wapenen der geestelijken, het sieraad der kerken, het testament der Heiligen, het licht der geloovigen."

Prof. van der Ploeg heeft een bundel geleverd, die ook voor de form, in zijn geheele toerusting, den even fijn æsthetiesch als mystiesch bewerktuigden geest van den beroemden nederduitschen Augustijner Kanunnik zeer waardig is. Men ziet hier, dat het in den edelsten zin een dichter is, die een dichter laat spreken: geen dichters wien het om ongodlijke schoonheid te doen is — maar dichters, wier poëzie juist zoo edel en liefelijk rondstraalt, om dat haar glans een nimbus schijnt, gelijk er straalt om het hoofd van Augustinus en Bernardus. De Dichtkunst zonder Christus is, naar het katholieke stelsel, weinig beter dan de Liefde zonder Christus: deze wordt verwaande „philanthropie", gene sensualistische liefhebberij. Hier, in tegendeel — al ontbreekt bij Thomas, als bij zijn jongsten nederlandschen vertaler, de symmetrische form, bij welke alleen men van poëzij pleegt te spreken — hier vloeit, ter eere van den Heiland, en ter stichting zijner kinderen, de bron der vruchtbaarste gedachten en van het rijkste en tederste gevoel in eene ruisching van

(1) „Godv. Overw." XVII, 5.

stille en schoone perioden, die ook deze meditatiën en gebeden van Thomas van Kempen, in hun nieuwe kleed, eene plaats onder de edelste scheppingen der christelijke kunst volkomen waardig maakt. Met den eerbied en de trouw, die den waardigen jonger betaamt, heeft Prof. van der Ploeg zich bij de bewoordingen van onzen grooten XVe-eeuwschen schouwer aangesloten: hetwelk ons te aangenamer is, wijl daardoor de verwantschap ook van dit werk met het Boek der Navolging nog te duidelijker uitkomt, en de lezer, ofschoon hij zich met huiverende bewondering en trillende sympathie de verheven vermaningen — wij zouden haast zeggen, den zachten tred van den Goeden Herder — uit het Boek der Navolging herinnert, — doet betuigen, dat dit wel pijlen uit den zelfden koker, dat is, stralen van liefde uit het zelfde hart zijn.

Dezer dagen is de strijd over den oorsprong der „Imitatio" weder met nieuwen ijver opgezet, — en een der kampers is zoo ver gegaan van zich verontwaardigd te betoonen over de zonderlinge dwaling, dat men een „onbeduidend afschrijver van boeken", als Thomas van Kempen, het schoonste werk dankte, dat ooit uit menschenhanden gekomen is. Wij verwonderen ons in dien strijd slechts over ééne zaak: niet dat men de rechten van Thomas, maar dat men den nederlandschen oorsprong van het boek miskent; en vooral dat men in dit proces geheel over het hoofd ziet de allerbelangrijkste mededeeling, zoo wij ons niet vergissen, door een thands zeer hooggeplaatst geestelijk auteur, voor eenige jaren, in den „Katholiek" gedaan. Daar werd het spoor aangewezen om tot eene juiste voorstelling van den oorsprong der Boeken van de Navolging te komen; daar werd, bovendien, eene zeer aannemelijke onderstelling geopperd, zoo aangenaam voor het vaderlandsch gevoel, dat wij ons niet verklaren, hoe onze schrijvers over lettergeschiedenis ze tot dus-verre zoo geheel hebben verwaarloosd. Maar, zegt Bilderdijk, betwist men Homerus zijne „Ilias" al, niemant ontzegt hem de „Batrachomyomachia" — en ofschoon wij verre zijn een onderscheid als van deze zoo ontzettend uit elkander loopende epische gewrochten, te willen vinden tusschen de „Imitatio" en de „Conciones et Meditationes utilissimæ", verheugen wij ons toch, dat, door de drift waarmeê het eerste aan de half-mythische Gerson- en Gersenspersoonlijkheden wordt toegeschreven — onze „Sermones XXXVI" den naam van Thomas op het voorhoofd mogen blijven dragen. Laten wij hopen, dat hij ze immer moog *blijven* vercieren, en het mode-scepticismus der kritiekschrijvers ook dezen naam hier niet uitwissche: de „Muis- en Kikvorschkrijg", zoo wij wel hebben, is alreeds niet meer in het onweersproken bezit van zijn auteursnaam.

Enkele meditatiën, Prof. van der Ploeg geeft het zelf aan, zijn wellicht oorspronklijk uit eene andere pen dan die van Thomas gevloeid: maar, zegt de vertaler te-recht, wat is daar den vromen lezer aan gelegen? Wij durven nog verder gaan, en beweeren dat het zelfs den letterkundige „tamelijk onverschillig", althands van veel minder belang moet zijn dan er wel eens aan gehecht wordt. Men moet de geschiedenis onzer zoo echt nederlandsche mystieken maar een weinig beoefend hebben en zich de groepen hebben voorgesteld van Ruysbroec met niemant anders dan den goeden „cock" van Groenendael, zelf aan zijn zijde, van Geraert Grote, Florens Radewijns, de gebroeders a Kempis en hunne leerlingen en zielsverwanten — om te beseffen, dat hier inderdaad, op elke bladzijde al zoo veel de geest der gantsche kongregatie uit de pen vloeit van een der nijvere en eerwaarde klerken, dan de bizondere inzichten van een individu. Dat, gene zelfs wat verondersteld wordt sommigen wat „overkinderlijk" toe te schijnen (1), is, geloof het vrij, niet de gewaagde vernuftspeling van een innovateur — maar daarin spreekt zich de vurige liefde, de onbedorven kunstsmaak, vooral het zuivere hart uit eener vergadering van mannen „geheel van den geest der H. Schriften en der Kerkvaderen doortrokken (2)", — en wier ernstig charakter zich niet schaamde, dat hun soms eene schildering ontviel, die bewees hoe zij Christus' les ter harte namen: „ten zij gij wordt als een van deze kleinen..."

De voornaamste afwijking, die de vertaler zich van het latijnsch origineel veroorloofd heeft, geeft hij op. Het is de wechlating van de eerste predikatie en even zoo van nº IV, V en XXIX (der VIIe uitg. v. Sommalius). Wij gelooven, dat er goede motieven waren, om ten aanzien dezer stukken op wijziging bedacht te zijn: maar met betrekking althands tot nº I en IV ontveinzen wij niet, dat ons eene verplaatsing nog aangenamer dan eene verwerping zou geweest zijn. Wat de bizonderheden der vertaling aangaat — zelfs daar waar de vertaler gemeend heeft iets te moeten overslaan of eene uitdrukking meer afronden in de voordracht — hebben wij bevonden, dat hij er op bedacht is geweest dat gemis dan eenigszins te vergelden aan hetgeen voorafgaat of volgt. Zoo waren eenmaal de Fransche Kweekelingen te Rome met het naschilderen eener beroemde schilderij van Rafaël bezig: op die schildering komt een persoon voor, die, wel geteld, aan de eene hand zes vingers heeft: wat zal men doen? Rafaël *verbeteren?* of een man met zes vingers malen? Ingres was van de genen, die het besluit deden nemen, vijf vingers te schilderen, maar, door eene meerdere zwaarte aan de beide achterste te geven, de oppervlakte der hand gelijk te maken aan hetgeen Rafaël gewild, althands gedaan had. Waren er ergends bij Thomas handen met zes vingers? Wij weten het niet. Dat hij heerlijk, dat hij roerend over de menschelijke **hand** weet te spreken, blijkt op meer dan eene plaats, ook in dit boeksken. Wij zullen eene bladzijde overschrijven, ook om te komen tot de proeve, hoe de Vertaler weet te vergoeden, wat hij den oorspronkelijken schrijver, enkele reizen onthoudt (1).

„O beminnelijk kind!" zegt Thomas, geknield bij het kribbetjen van Bethlehem, na dat hij zijne voeten gekust en gezegd heeft wat zij al zullen lijden, rondgaande om het Evangelie te verkondigen en zich uitstrekkend om aan het kruis te worden genageld: „O bied mij niet enkel uwe voeten maar ook uwe handen, en hoofd en verdere ledematen, dat ik ze kusse, zegene en love. O allerschoonste en allerreinste handen, zoo welgevormd, dat zij niet te veel en niet te weinig hebben! Dat zijn dan uwe handen, Heer, welke mij geschapen en gevormd hebben en nu gekomen zijn om mij te herstellen. Zij zullen mij getrouw helpen werken en mij tegen de verschillende bekoringen krachtige versterking verleenen. Zij zullen mij in het goede ondersteunen, dat ik niet bezwijke, en mij oprigten uit het kwaad, dat ik niet wanhope. Zij zullen de kleinen zegenen en aan vele zieken gezondheid schenken. Zij zullen tegen Satan strijden en al zijne magt te niet doen. Zij zullen ach! na vele jaren aan het kruis gehecht worden en dan breede beken van bloed uit gudsen...." Wat is dat — op een enkel stijlvlekjen na — in schoon en zoet Hollandsch den latijnschen text wedergegeven! Ziehier, verder, over den heiligen mond des Kinds: „O heilige en onbevlekte mond mijns Heeren, vol wijsheid en genade! gij zult mij de wegen des levens leeren, gij zult mij met jubel vervullen, gij mij met goede woorden vertroosten. Is reeds somwijlen de taal van een geleerd mensch welgevallig, hoeveel te meer zal het woord der genade uit uwen mond behagen, *hoe honigzoet uwe rede druppelen!* Deze mond des Heeren dan zal regt en geregtigheid spreken; Hij zal met zijne lippen de goddeloozen verslaan, en de euveldaders van de aarde verdelgen." Nu staat, in het oorspronklijk, eigenlijk het laatste aldus: „Is reeds dikwerf de taal van een geleerd mensch welgevallig, hoe veel te meer zal het woord der genade uit uwen mond behagen. *O mondeken mijns Heeren, vloeyend van zoeten honig!... hoe schoon zijn uwe lippen, hoe blank uwe tanden! hoe lieflijk zal uwe rede druppelen!* (2) — Deze mond des Heeren zal dan spreken naar recht en gerechtigheid, enz." De volzin waar het mondtjen zoeter dan honig, de schoonheid der lippen en blankheid der tanden in geroemd worden, kwam den vertaler min gepast voor: 't is een gevoelen, dat wij eerbiedigen, schoon wij 't geenszins deelen (3): maar wij wilden (ter gelegenheid der bovengenoemde kopij van Rafaël) slechts aanwijzen, hoe ook onze vertaler getracht heeft zoo min mogelijk van het oorspronkelijk te doen verloren gaan, door de zinsnede „hoe honigzoet (zal) uwe rede druppelen" in te voegen ter plaatse waar het andere wechvalt, en daardoor, kon 't zijn, het heerlijk kontrast met het volgende, waarin de strenge mond des rechters geschetst wordt, te behouden. Dit toont een eerbied en liefde aan voor den auteur, dien men overbrengt, welke velen onzer beste vertalers ten voorbeeld moest gesteld worden.

Zoo onze late aankondiging nog iets mag toebrengen om de algemeene aandacht op deze overwegingen te vestigen, om Prof. van der Ploeg aan te moedigen ons meer dergelijke spijzen te bereiden, om de kennis onzer beste mystieken te bevorderen, om stichting en leering te kweeken — dan zullen we ons daar bizonder in verheugen. In ieder geval hebben wij eene behoefte van ons hart ingevolgd en een zoeten plicht gekweten, nu wij ons hier een uurtjen met Thomas van Kempen en zijn uitmuntenden vertaler hebben beziggehouden.

J.-A. A. TH.

(1) Bl. VIII. (2) Bl. X.

(1) Bl. 69—71.
(2) „Conc. et Medit.", IX, 5.
(3) Even min kwam ons de slavering gewenscht voor van Mariaas lieflijk beeld in het tweede der „teedere gebeden" (bl. 449).

Advertentiën.

(891) Tot diepe droefheid harer Zusters, Behuwdbroeders en Behuwdzusters, overleed heden, na tijdig de H. H. Sacramenten der stervenden ontvangen te hebben, in den ouderdom van drie en vijftig jaren, Mejufvrouw CORNELIA FRANCISCA ELISABETH GRAM.

'S HAGE, Uit aller naam,
24 December 1858. C. M. A. GRAM.

Eenige en algemeene Kennisgeving.

Heden overleed onze waarde Moeder en Behuwdmoeder JACOBA VAN LUIK, Weduwe van Wijlen JOHANNES JACOBUS BOTS, na vroegtijdig voorzien te zijn van de H. H. Sacramenten der stervenden, in den gezegenden ouderdom van bijna 82 jaren.

BREUKELEN, Uit aller naam,
23 December 1858. G. BOTS.

Eenige en algemeene Kennisgeving. (893)

Wordt gevraagd bij een Pastoor op een aanzienlijk Dorp in Zuid-Holland, tegen 1º Februarij e. k. eene bekwame **Keukenmeid**, die tevens goed Huiswerk kan verrigten en van voldoende getuigenissen voorzien is. Adres *franco* onder Lett. W. Z. bij den Boekhandel. J. W. VAN LEEUWEN, Breedestraat te Leyden. (895)

Wordt gevraagd: in eene kleine stille Burgerhuishouding, om tegen Mei of spoediger in dienst te treden, eene bekwame **Meid**, van de R. C. Godsdienst, goed kunnende Koken en met de Wasch omgaan, tegen een jaarlijks loon, met het verval, van ƒ 100.

Alleen zij, die bewijzen kunnen overleggen van stipte eerlijkheid en zeer deugdzamen levenswandel, kunnen zich met *franco* brieven onder letter E adresseren, bij den Boekhandelaar A. E. C. VAN SOMEREN te Zutphen. (894)

(897) De **Coupons der Negotiatie** ten laste van het R. K. Klein Seminarie te *Voorhout*, verschijnende 1 Januarij 1859, zullen van af dien datum betaald worden met ƒ 20.—, ten kantore van de Heeren E. & H. VAN CRANENBURGH, Kassiers te Amsterdam.

(841) G. B. VAN GOOR, te Gouda, debiteert met veel succes:

P. VAN DER BURG,

EERSTE GRONDBEGINSELEN DER NATUURKUNDE.

DERDE VERBETERDE EN BELANGRIJK VERMEERDERDE DRUK.

Met 600 Houtsnee-Figuren.

INGENAAID . . . . ƒ 4.90.
IN GEPREST LINNEN BAND . . . . „ 5.25.

Mogt dit Werk in zijne beide eerste drukken reeds in zoo ruime mate de goedkeuring van HH. Beoordeelaars en Docenten wegdragen, gewis zal het thans, na de zoo belangrijke verbeteringen en aanwinsten, die het ondergaan heeft en waarvan schier elke bladzijde getuigenis draagt, een nog hoogeren bijval verwerven. De schoone vindingen van den jongsten tijd, op het gebied der Natuurkunde, zijn door duidelijke beschrijvingen en figuren (waarvan vele tot dusverre nergens elders te vinden zijn) in het helderste licht gesteld, de proeven zijn aanzienlijk vermeerderd; het hoofdstuk over het *licht* behandelt nu ook naar waarde de interferentie, polarisatie, enz.; kortom het Werk maakt in zijn nieuw gewaad ten volle aanspraak op den titel van *Lees- en Leerboek der Natuurkunde in haren tegenwoordigen staat van vordering.*

Bij den Boekh. C. L. VAN LANGENHUYSEN is van de pers gekomen en is alom verkrijgbaar

DE

VOLKS-ALMANAK,

VOOR

Nederlandsche Katholieken,

in het jaar des Heeren 1859,

SAMENGESTELD DOOR

J. A. ALBERDINGK THIJM.

O. EQ. S. G. M.

Met 3 Plaatjes. Prijs 45 Cents.

De Tijdwijzer is weder bearbeid door den Wel-Eerw. Heer Past. VAN DER HORST, en eene Bijdrage tot de Tijdrekenkunde door den Hoog-Welgeb. Heer Jhr. W. DE RIVECOURT.

Tot het Mengelwerk zijn bijdragen geleverd, door

Dr W. J. F. NUYENS, GERTRUDIS C........, W. J. N. H. VAN DEN BERGH, G. N. TEN BRINK, Pr., K. STALLAERT, EMILE SEIPGENS, L. J. STEEMS, Mr. P. VAN DUYSE, A. D. S., Dr J. NOLET DE BRAUWERE VAN STEELAND, J. DE BUSCO, J. A. SUSANNA, S. VAN WAELHEM, LOUIS KLIEBISCH, H. J. H. PIETERS, MICH. SMEETS, Pr., J. POELHEKKE, W. E. Pr., P. VAN DER PLOEG, Pr., DOROTHEA, GUIDO GEZELLE, Pr., E. VAN O., J. J. VERKUYL, J. DYCKMANN, Pr., J. BOHL, Jcz., P. J. KOETS, Pr., Mr C. H., D. J. VAN MEEDEVOORT, V. L., Pr.

Amsterdam, bij C. L. VAN LANGENHUYSEN, Drukker en Uitgever.